

posdata en abril Director: Joan-Carles Martí. Coordina: Alfons Garcia | **abril** Suplemento literario de Prensa Ibérica. Director: Àlex Sàlmon. Director de Arte: Jorge Martínez. Coordinador: Jacobo de Arce. Redacción: Inés Martín Rodrigo. Comité de redacción: Juan Cruz, Leticia Blanco, Tino Pertierra, Rogelio Fenoll, Nora Navarro, Pilar Garcés, Joan Carles Martí, Salvador Rodríguez, Virginia Guzmán. Diseño: Joel Mercè, Ricardo Villoria y Sara Martínez.

posdata en abril
SUPLEMENTO LITERARIO DE LEVANTE-EMV

Vicent Todolí, en el seu hort-jardí de Palmera. /Gómez-Acebo

Un Mèdici de PALMERA

Una vegada, en un dels dinars amb Vicent Todolí en el que no parava de parlar de literatura d'una forma tan suggerent com poc acadèmica, sense cap voluntat de donar lliçons de res, sinó transmetent la passió que li havien donat els llibres al llarg de la seua vida, vaig preguntar-li per què no s'havia dedicat a la literatura. I em va respondre d'una manera breu però contundent: perquè li tenia massa respecte a la literatura. Fa més o menys vint anys d'això, però aquesta resposta m'ha vingut aquests dies amb insistència a la memòria mentre convivía amb el llibre que acaba de publicar i que em té fascinada: *Quisiera crear un jardín (y verlo crecer)*, en edició de Juan Lagardera i publicat per Espasa. Una obra on Todolí explica tot el periple vital que el va portar a esdevenir un referent en el món de l'art contemporani a nivell internacional. I un llibre on, tanmateix, això és el de menys. Perquè a mesura que vas passant les pàgines, aquest llibre és,

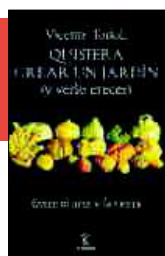
Mary, Bloody Mary

ÀNGELS GREGORI

sobretot, una forma ferma d'estar al món, des de l'art, des de la literatura, des de la cuina i des de la terra. La literatura és més preguntes que respostes, i aquesta és l'actitud constant de Todolí en cadascun dels te-

Quisiera crear un jardín (y verlo crecer)
Vicente Todolí
Espasa
248 páginas. 21,90 euros

rritoris on ha anat acostant-se al llarg de la seua vida, des de la curiositat de preguntar-se, d'interrogant-se.

Tot un periple pel món que acaba -i troba la seua essència- en l'origen, a Palmera, en la memòria dels seus, on fa anys va començar a comprar terrenys per evitar un pla urbanístic i on ha creat, finalment, el seu museu a l'aire lliure que és la Todolí Citrus Fundació, que comprèn al voltant de cinc-centes varietats cítriques i que, al capdavant, és la resposta que dona sentit a totes les seues preguntes. El desig de pertinença més semblant al paradís que he vist mai. Escribia el poeta italià Nanni Balestrini que a vegades els arbres creixen en direcció al cel, que és més o menys el que ha fet, i que,

d'alguna manera, en diverses ocasions li repetia Francisco Brines, quan el comparava amb Hermetes, dient-li que era com un missatger dels deus que, amb les seues sandàlies, tocava la terra per agafar impuls.

El proper dissabte 14 de juny tindrà lloc a la seua fundació el Poetics, un festival de poesia que enguany complirà la tercera edició, i que reunirà poetes com Leire Bilbao, Joan Carles Martí, Vicente Gallego, Mario Obrero i Raquel Lanseros. Un acte que ja comença a ser una cita obligada a la nostra comarca per a tots aquells que no es volen perdre una vesprada plena de versos en un museu únic, a l'aire lliure, com l'escriptori de Thoreau. Per a mi és un

esdeveniment al que li tinc una estima especial, per molt motius; un d'ells, perquè des que era una adolescent he vist amb quin respecte tractava Todolí la poesia. I sem'afegeixen molts d'altres, com pensar en el que ha passat i en el que no deixa de passar i en tot el que ha hagut de passar a la comarca de la Safor. Un territori que, des d'Ausiàs March fins a Gregori Maïans, suposa el bressol dels nostres clàssics i un dels exponents més grans de la Il·lustració, i amb els rumbos que està prenent el món, tinc la sensació que en aquesta comarca, entre tots, cada vegada estem més blindats, a través de la paraula, contra odís institucionalitzats i fanatismes que no deixen de créixer.

Fa uns dies celebràvem a Oliva els vint anys de la Poefesta amb quasi un miler d'assistents, que és com un miracle en un poble on sempre s'ha tractat la poesia com una qüestió d'estat. I, la mateixa setmana, va tenir lloc la inauguració de Gandia Pensa, un espai de reflexió per a la ciutadania que, en el seu primer acte, en el mateix moment en què al Vaticà eixia un nou papa, al Palau dels Borja de Gandia ens emocionàvem amb la presència de Theodor Kallifatides, un autor que a través de la seua obra ha deixat un dels testimonis més grans dels nostres dies abraçant totes les qüestions que atenen a la condició humana, des del sentiment de pertinença fins als problemes d'identitat. Un humanista que ens ha fet comprendre que la veritat necessita d'una relació honesta entre el pensament i la paraula, que ens ha ensenyat la dignitat que suposa la incomoditat i la perplexitat d'una indignació col·lectiva, i que ens ha fet veure, en definitiva, que la cultura és l'únic instrument possible contra la barbàrie.

Fa anys, una veïna d'Oliva va dir-me que gràcies a la Poefesta li havia augmentat la seua qualitat de vida. Una frase que no se m'ha oblidat. Perquè, en definitiva, tot es tracta d'això. Els poders públics tenen la responsabilitat de garantir els drets culturals a tots els ciutadans més enllà de les grans capitals del país. I més encara si depenen d'una administració autonòmica que no els assegura. I, tanmateix, quina felicitat, malgrat tot, poder garantir espais d'entesa sense haver de dependre d'ella. I passejar-se entre segles en una sola comarca. I poder presumir del compromís amb la bellesa que suposa tenir un Mèdici a Palmera, un Kallifatides al Palau Ducal i d'una Poefesta amb quasi mil assistents. Potser per això qualsevol espai de diàleg que es genere entre la ciutadania significa, més que mai, un acte de resistència. ■